

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] sit licitum iudicare? 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

nant hominem in seipso. Sed iustitia ordinat hominem ad alium, ut ex dictis patet *. Homo autem est dominus eorum, quæ ad ipsum pertinent: non autem est dominus eorum quæ ad alium pertinent. Et ideo in his, quæ sunt secundum alias virtutes, non requiritur, nisi iudicium virtuosi, extenso tamen nomine iudicij, ut dictum est *. Sed in his quæ pertinent ad iustitiam, requiritur ulterius iudicium alicuius superioris, qui utrumque valeat arguere, & ponere manum suam in ambobus. Et propter hoc iudicium specialius pertinet ad iustitiam, quam ad aliquam aliam virtutem.

In isto a.

Ad quartum dicendum, quod iustitia in principe quidem est sicut virtus architectonica, quasi imperans & præcipiens quod iustum est: in subditis autem est tamquam virtus executiva & ministrans. Et ideo iudicium, quod importat diffinitionem iusti, pertinet ad iustitiam secundum quod est principali modo in præidente.

ARTIC. II.

Utrum sit licitum iudicare?

335

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod non sit licitum iudicare. Non enim infligitur pœna nisi pro illicito. Sed iudicantibus imminet pœna, quam non iudicantes effugiunt, secundum illud Matthei 7. Nolite iudicare, ut non iudicemini. Ergo iudicare est illicitum.

Inf. a. 3.

et 6. et 9.

67. ar. 1.

et 4. d. 48

cor. prin.

Et Ro. 1.

¶ 2. Præterea, Roman. 14. dicitur, Tu quis es, qui iudicas alienum seruum? suo domino stat aut cadit. Dominus autem omnium Deus est. Ergo nulli homini licet iudicare.

cor 3. pr.

et c. 14.

co. 3. fi. et

1. Cor. 4.

co 4.

¶ 3. Præterea, Nullus homo est sine peccato, secundum illud 1. Ioan. 1. Si dixerimus quia peccatum non habemus, nos ipsos seducimus. Sed peccanti non licet iudicare, secundum illud Rom. 2. Inexcusabilis est homo omnis qui iudicas. In quo enim alterum iudicas, te ipsum condemnas; eadem enim agis quæ iudicas. Ergo nulli est licitum iudicare.

SED

SED contra est, quod dicitur Deut. 16. Iudices & magistros constitues in omnibus portis tuis, ut iudicent populum iusto iudicio.

¶. prac. R E S P O N D E O dicendum, quod iudicium in tantum est licitum, in quantum est iustitiæ actus. Sicut autem ex prædictis patet *, ad hoc quod iudicium sit actus iustitiæ, tria requiruntur. Primo quidem, ut procedat ex inclinatione iustitiæ. Secundo, quod procedat ex auctoritate præsentis. Tertio, quod proferatur secundum rectam rationem prudentiæ. Quodcumque autem horum defuerit, iudicium erit vitiosum & illicitum. Vno quidem modo quando est contra rectitudinem iustitiæ: & sic dicitur iudicium perversum, vel iniustum. Alio modo, quando homo iudicat de his, in quibus non habet auctoritatem: & sic dicitur iudicium usurpatum. Tertio modo, quando deest certitudo rationis, puta cum aliquis de his iudicat, quæ sunt dubia vel occulta, propter aliquas leues coniecturas: & sic dicitur iudicium suspiciosum, vel temerarium.

1. 2. c. 28. 20. q. Ad primum ergo dicendum, quod Dominus ibi prohibet iudicium temerarium, quod est de intentione cordis, vel de alijs incertis, ut * Augustinus dicit in libro de Sermone Domini in monte. Vel prohibet ibi iudicium de rebus diuinis: de quibus cum sint supra nos, non debemus iudicare, sed simpliciter ea credere, ut Hilarius * dicit super Mattheum. Vel prohibet iudicium, quod non fit ex benevolentia, sed ex animi amaritudine, ut Chrysostramus dicit †.

1. 2. c. 17. in op. in pers. 10, 2 ¶ Ad secundum dicendum, quod iudex constituitur ut minister Dei. Unde dicitur Deut. 1. Quod iustum est iudicate. Et postea subdit, Quia Dei est iudicium.

Ad tertium dicendum, quod illi qui sunt in gravibus peccatis, non debent iudicare eos, qui sunt in eisdem peccatis vel minoribus, ut Chrysostr. dicit super

super illud Math. 7. * Nolite iudicare. Et præcipue hoc est intelligendum, quando illa peccata sunt publica: quia ex hoc generaretur scandalum in cordibus aliorum. Si autem non sunt publica, sed occulta, & necessitas iudicandi imminet, propter officium: potest cum humilitate & timore vel arguere, vel iudicare. Vnde August. dicit * in lib. de Sermone Domini in monte, Si inueniremus nos in eodem vicio esse, congemiscamus, & ad pariter conandum inuitemus. Nec tamen propter hoc homo sic seipsum condemnat, vt nouum condemnationis meritum sibi acquirat: sed quia condemnans alium, ostendit se similiter condemnabilem esse, propter idem peccatum vel simile.

ARTIC. III.

Vtrum iudicium ex suspitione procedens, sit licitum?

AD tertium sic proceditur. Videtur, quod iudicium ex suspitione procedens, non sit illicitum. Suspicio enim videtur esse opinio incerta de aliquo malo. Vnde & Philosophus in 6. Ethic. ponit *, quod suspicio se habet & ad verum & ad falsum. Sed de singularibus contingentibus non potest haberi opinio nisi incerta. Cum ergo iudicium humanum sit circa humanos actus, qui sunt in singularibus & contingentibus, videtur quod nullum iudicium esset licitum, si ex suspitione iudicare non liceret.

¶ 2 Præterea, Per iudicium illicitum fit aliqua iniuria proximo. Sed suspicio mala in sola opinione hominis consistit: & sic non videtur ad iniuriam alterius pertinere. Ergo suspitionis iudicium non est illicitum.

¶ 3 Præterea, Si sit illicitum, oportet quod ad iniustitiam reducat: quia iudicium est actus iustitiæ, vt dictum est *. Sed iniustitia ex suo genere semper est peccatum mortale, vt supra habitum est *. Ergo suspitionis iudicium esset semper peccatum mortale si cf.

ho. 24. nō
remore d
prin. 20. 2
l. 2. c. 30.
d. med.
30 4.

336
Lo. sup.
2. 2. in 28
dis. Es
quol. 12.
ar. 25.
* li. 6. c.
3. 10. 5.

Art. 2.
q. 59. a. 4